

Tænketank for infrastruktur og byudvikling i Århus

Nielsen, Susanne Balslev; Jørgensen, Gertrud; Egdal, Jens

Publication date:
2009

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Nielsen, S. B., Jørgensen, G., & Egdal, J. (2009). *Tænketank for infrastruktur og byudvikling i Århus*. Århus Kommune.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

TÆNKETANK

FOR INFRASTRUKTUR OG BYUDVIKLING I ÅRHUS - 2009

Tænketanken for infrastruktur og byudvikling i Århus – 2009

Udgiver:
Århus Kommune
Juni 2009

Grafisk tilrettelæggelse: Rikke Edberg

01	Forord	3
02	Indledning	4
03	Sammenfatning	6
04	Århus' mål og strategier	10
05	Tænketankens arbejde og resultater	12
06	Anbefalinger til Århus Byråd	20

01 FORORD

Hvordan skal Århus se ud om 30 år for at være en spændende og attraktiv by at bo og arbejde i?

Det var spørgsmålet til den *Tænk tank for infrastruktur og byudvikling*, som Århus Kommune nedsatte i foråret 2007. Tænk tanken består af personer, der tilsammen har en bred viden om byudvikling i teknisk, social, kulturel, økonomisk og æstetisk forstand.

Tænk tanken har haft 14 medlemmer, ledet af et tredelt formandskab¹⁾. Desuden har Århus Kommunes sekretariat givet bistand til arbejdet.

Tænk tanken har arbejdet med mange emner gennem en toårig periode og har desuden inddraget forslag fra borgerne i arbejdet.

Dette idé- og inspirationskatalog er sammenfatningen af tænk tankens arbejde. Vi har haft stor fornøjelse af arbejdet i tænk tanken og i arbejdsgrupperne. Vi ønsker Århus Byråd og borgerne god fornøjelse med læsningen.

På vegne af Tænk tanken,

Gertrud Jørgensen og Jens Egdal

¹⁾Siden august 2008 har Per Feldthaus været bosat i Kina, og det afsluttede arbejde i formandskabet samt af rapporteringen af tænk tankens arbejde er derfor udført af Gertrud Jørgensen og Jens Egdal.

TÆNK TANKEN:

°PROFESSOR **GERTRUD JØRGENSEN** KØBENHAVNS UNIVERSITET (FORMAND) °DIREKTØR **JENS EGDAL** RAMBØLL (FORMAND) °DIREKTØR **PER FELDTHAUS** ECO:LABORATE (FORMAND) °DIREKTØR **ELLEN HØJGÅRD JENSEN** DANSK BYPLANLABORATORIUM, KØBENHAVN °LEKTOR, PH.D. **BORIS BRORMAN JENSEN** ARKITEKTSKOLEN AARHUS °DIREKTØR **PETER SAND** SPILLESTEDET VEGA, KØBENHAVN °ETNOLOG **NICOLAI CARLBERG** PARTNER I HAUSENBERG APS, KØBENHAVN °MEDSTIFTER **MADS THIMMER** INNOVATION LAB A/S, ÅRHUS °LEKTOR PH.D. **LARS WINTHER** GEOGRAFISK INSTITUT, KØBENHAVNS UNIVERSITET °SALGS- OG MARKETINGSDIREKTØR **PETER B. JEPSEN** DANSKE FRAGTMÆND A/S °STUD.MED. **PURNIMA KUMARATHAS** AARHUS UNIVERSITET °HAVNEDIREKTØR **BJARNE MATHIESEN** ÅRHUS HAVN °DIREKTØR **CARL NIELSEN** MAGISTRATSAFDELINGEN FOR TEKNIK OG MILJØ, ÅRHUS KOMMUNE °ØKONOMICHEF **HANS NIKOLAISEN** BORGMESTERENS AFDELING, ÅRHUS KOMMUNE.

ÅRHUS KOMMUNES SEKRETARIAT:

°CHEF FOR ERHVERV, BY OG VIDEN **MARIANNE GJERLØV** BORGMESTERENS AFDELING, ÅRHUS KOMMUNE °STADSARKITEKT **GØSTA KNUDSEN** MAGISTRATSAFDELINGEN FOR TEKNIK OG MILJØ, ÅRHUS KOMMUNE °AFDELINGSINGENØR **ANTON IVERSEN** MAGISTRATSAFDELINGEN FOR TEKNIK OG MILJØ, ÅRHUS KOMMUNE °KONSULENT **KIRSTEN R. HEDEGAARD** BORGMESTERENS AFDELING, ÅRHUS KOMMUNE.

02 INDLEDNING

Tænketanken udspringer af Århus Kommunes erhvervshandlingsplan for 2005-2009 *Vækst i Århus IV* og er en del af en hovedstrategi om at styrke byens erhvervmæssige rammebetingelser.

Århus er en by præget af vækst og udvikling. Byen vokser og ændres – befolkningsmæssigt og arealmæssigt. By- og erhvervsområder omdannes. Trafikken øges, og trafikanternes sammensætning ændres. Nye forretnings- og serviceområder ser dagens lys.

Meget peger i retning af, at bosætningen og lokaliseringen af fremtidens videnbaserede virksomheder sker i byområder, som er alsidige, mangfoldige og oplevelsesrige, og hvor de fysiske rammer er attraktive. Står man med et i øvrigt ligeværdigt jobtilbud – eller i en forretningsmæssig lokaliseringssituation – og skal vælge mellem Århus og andre byer, så vil valget i høj grad være farvet af det bymiljø, den infrastruktur og den livskvalitet, der er til rådighed.

Men hvordan ser sådan en by ud i praksis? Hvilke forudsætninger og muligheder har Århus for at udvikle sig til en by, der er alsidig, mangfoldig og attraktiv, også om 30 år, som kan markere sig i konkurrencen med andre byer, og som desuden er bæredygtig i økonomisk, social, kulturel og miljømæssig forstand? Og hvilke politikker og handlinger kunne pege hen imod disse mål?

Målet for tænketankens arbejde har været at skabe et kvalificeret idégrundlag for debat og handlinger, der kan understøtte sådan en udvikling og give de bedst mulige forudsætninger for en udbygning og styrkelse af den fysiske infrastruktur samt en fortsat byudvikling på et højt kvalitativt niveau. Desuden skulle tænketanken levere scenarier for trafikudvikling og byudvikling i et 15-30 års perspektiv.

Som tænketank for infrastruktur og byudvikling i Århus er det vanskeligt at præsentere helt nye og uprøvede tanker. Århus har et rigt udvalg af visionære mål, de er ofte konkretiserede, og der igangsættes handlinger til at gennemføre dem. Store initiativer som en Kattegatforbindelse, initiativer til udvikling af Gellerup til et 'rigtigt' byområde eller principper om tæt byudvikling langs en letbane – er eksempler på tanker, som allerede er tænkt.

Tænketankens arbejde ligger som nævnt i forlængelse af Erhvervshandlingsplan 2005-2009, og Planstrategi 2008, som udgør grundlaget og de overordnede rammer for indholdet i den kommende kommuneplan, er

udarbejdet parallelt med tænketankens arbejde. Planstrategien tager udgangspunkt i Århus' overordnede mål og søger at udtrykke, hvad de betyder for den fysiske udvikling af byen: Hvor skal der bygges, hvad skal der ske i det åbne land og hvor? Tænketanken har ikke søgt at konkurrere med Planstrategien eller Erhvervsplanen men er snarere gået på tværs og resultaterne er derfor brede anbefalinger til eftertanke.

Tænketanken har brugt scenarieteknik til at undersøge forskellige tænkelige fremtider – hvoraf ikke alle er ønskelige – og har brugt dem til at diskutere Århus' egne mål og tænketankens anbefalinger.

I appendiks findes baggrundsnotater, afrapporteringer fra arbejdsgrupper m.v.

Denne afrapportering indeholder:

- En oversigt over de vigtigste af Århus' egne mål, der har dannet baggrund for tænketankens arbejde
- En gennemgang af tænketankens arbejde og aktiviteter, herunder arbejdet i tre arbejdsgrupper om Erhverv og uddannelse, Bosætning og byudvikling samt Infrastruktur
- Anbefalinger til Århus Byråd.

Målet for tænketankens arbejde har været at skabe et kvalificeret idégrundlag for debat og handlinger, der kan understøtte Århus' muligheder for at udvikle sig til en by, som kan markere sig i konkurrencen med andre byer, og som desuden er bæredygtig i økonomisk, social, kulturel og miljømæssig forstand samt give de bedst mulige forudsætninger for en udbygning og styrkelse af den fysiske infrastruktur samt en fortsat byudvikling på et højt kvalitativt niveau.

Tænketankens arbejde har resulteret i følgende ni **anbefalinger** til Århus Byråd:

1. GLOBALISERING

Århus har som mål at sikre viden og udvikling på højeste niveau. Det betyder, at tilgængelighed til både mennesker og ressourcer konstant skal være optimal for at kunne klare sig i den internationale konkurrence.

Tænketanken anbefaler, at Århus arbejder videre med sine overordnede strategier omkring infrastruktur med et øget fokus på, hvilken rolle Århus og det østjyske bybånd spiller i fremtidens Danmark.

2. SE UD I REGIONEN –

STYRK DET REGIONALE SAMARBEJDE

Århus har ambitioner om stærk vækst og om regionalt førerskab. Århus ønsker at være den ledende by i det østjyske bybånd, og det er et mål, at Århus bidrager til en fortsat positiv udvikling i regionen og landsdelen.

Tænketanken anbefaler, at Århus også fremover involverer sig i regionalt samarbejde og i højere grad end hidtil ser byen som en del af en regional bystruktur og tænker ud over kommunegrænsen, når det gælder boligudbygning, erhvervsudvikling, uddannelse, infrastruktur, landskab og miljø.

3. TÆNK LANGSIGTET – NYE MULIGHEDER FOR BYVÆKST?

Århus har ambitiøse vækstmål. Hvornår målene er nået er svært at forudsige, men når det sker, kan det blive vanskeligt at finde nye udbygningsmuligheder, som ikke er i konflikt med natur, drikkevand eller rekreation.

Tænketanken anbefaler, at Århus overvejer potentialet i et endnu længere tids- og vækstperspektiv for byudvikling, herunder faste grænser for byvækst, regionalt samarbejde samt yderligere fortætningsmuligheder.

4. INTELLIGENT UDNYTTELSE AF AREALER – DYRK DET FLEKSIBLE OG MIDLERTIDIGE

Alle arbejdsgrupper har peget på værdien af fleksibel og intelligent udnyttelse af arealer ved at dyrke midlertidige anvendelser.

Tænketanken anbefaler, at Århus fokuserer på midlertidig og fleksibel arealanvendelse som en del af by- og erhvervs politik, f.eks. ved at satse systematisk på midlertidige kulturelle og erhvervmæssige aktiviteter, som ofte udgør et innovativt vækstlag i byen.

5. STYRK ÅRHUS SOM MANGFOLDIG BOLIGBY – BYLIVSLABORATORIER

For at Århus kan beholde sin position som en attraktiv boligby kræves fokus på livsstile, familietyper og udvikling af by- og boligområder. Hvordan udvikles problematiske boligområder til hele byer? Hvordan bliver nye tætte byvækstområder til attraktive boligområder for moderne familier? Kan villaområderne fortættes og gøres mere bæredygtige? Hvad er midtbyens rolle i storbyen – hvor skal den udvikle sig hen?

Tænk tanken anbefaler, at Århus igangsætter en række forsøg – bylivslaboratorier – der i praksis skal udvikle og afprøve nye by- og boligtyper, og som kan være model for andre byer.

6. UDNYT NY TEKNOLOGI TIL AT OPNÅ FLEKSIBEL INFRASTRUKTUR

Århus kommune er allerede højt udviklet hvad angår fysisk infrastruktur. Kapaciteten kan øges ved at udnytte eksisterende og nye arealer til flere formål og ved intelligent udnyttelse af eksisterende og nye transportmidler. Ny teknologi giver nye muligheder for kontinuerlig tilpasning af udbud til behov.

Tænk tanken anbefaler, at Århus iværksætter en række projekter, der kan fremme fleksibel udnyttelse af arealer og transportmidler i Århus kommune. Projekterne drejer sig om 'Fleksibel fællestransport i Århus', 'Containerisering af godstransport i byen' samt 'Fleksibel udnyttelse af arealer'.

7. UDVIKLE, TILTRÆKKE OG FASTHOLDE TALENTER PÅ ALLE NIVEAUER

Århus' nye erhvervsplan – *Viden til vækst* – og uddannelsesstrategien, peger på en lang række initiativer, som kan bidrage til at udvikle, tiltrække og fastholde talenter og gøre Århus' rolle som uddannelses- og videnby endnu mere markant. Samtidig opprioriteres den internationale dimension.

Tænketanken anbefaler, at der støttes op om den nye erhvervsplan og den eksisterende uddannelsesstrategi. Desuden anbefales det, at der udskrives konkurrencer og gennemføres aktiviteter, der tiltrækker studerende i fag, man gerne vil fremme.

8. MERE BYPOLITIK

Århus' strategiske dokumenter om byudvikling og infrastruktur indeholder en rigdom af højtprofilerede mål, som hver især er gennemtænkte og giver sig udslag i konkrete retningslinjer og handlingsforslag. Til gengæld kan det være svært at finde rundt i dem, og forstå hvilke der er vigtigst.

Tænketanken anbefaler, at Århus fremover fastholder det høje faglige niveau men samtidig er opmærksom på prioritering og formidling af målene, og at konkretisering og realisering af målene prioriteres højt.

9. ÅRHUS SOM KREATIVT KULTURLABORATORIUM – INSPIRERET AF 'ÅRHUS – CITY OF WONDERS'

Borgerkonkurrencen, der blev afholdt i forbindelse med tænketankens arbejde, havde et vinderforslag: Århus – city of wonders, der som hovedidé har skabelsen af syv vidundere, der giver Århus identitet og bidrager til en attraktiv by, både med kulturelle indslag og med tilbud om oplevelser i hverdagslivet.

Tænketanken anbefaler, at Århus udvikler et kreativt kulturlaboratorium, hvor kultur og arkitektur bruges til at give identitet, og hvor borgernes kreativitet inddrages i fremtidens byudvikling og medvirker til at fremme overordnede mål om gode by- og boligområder, integration og bæredygtighed.

04

ÅRHUS' MÅL OG STRATEGIER

Århus Kommune arbejder med mål, strategier og handlingsplaner på mange niveauer og indenfor mange sektorer. Der har derfor været et righoldigt materiale at forholde sig til. Antallet af mål og handlinger er stort – måske næsten for stort – for de kan være vanskelige at finde rundt i og prioritere. Århus Kommunes byudviklingsstrategi hviler samlet set på en overordnet vision om, at 'Århus skal være en by i bevægelse' og 'Århus skal være en god by for alle'. Med udgangspunkt heri er udviklet en lang række delmål. Nedenfor nævnes de, tænketanken ser som vigtigst og identitetsbærende for Århus:

Århus skal vokse. Århus ønsker en stærk vækst i arbejdspladser, uddannelsespladser og indbyggertal, og gennem den fysiske planlægning vil man sikre, at der kan skaffes arealer til den. Den ønskede vækstrate er højere end i de foregående 10-15 år og sigter på 50.000 nye arbejdspladser, 50.000 nye boliger, 10.000-15.000 nye studiepladser og 75.000 nye indbyggere i perioden frem til 2030.

Regionalt førerskab. Århus ser sig selv som hovedbyen i hele Vestdanmark og særligt i det østjyske vækstområde. Århus vil være den ledende by i det østjyske bybånd. Det er et mål, at Århus ved at udvikle sin nationale og internationale konkurrenceevne bidrager til en fortsat positiv udvikling i regionen og landsdelen. Hvad der er godt for Århus er godt for hele regionen.

Vækst gennem viden. Århus' vision om vækst skal primært realiseres gennem satsning på videnerhverv og uddannelse. Århus' nye erhvervsplan, som er under udarbejdelse, satser bl.a. på en række specialiserede klynger inden for viden- og kreative erhverv. En Uddannelsesstrategi supplerer Erhvervsplanen med mål om bl.a. et stærkere uddannelsesmiljø og bedre samarbejde mellem institutioner og erhverv samt internationalisering af uddannelserne.

Høj miljøprofil. Århus har skærpet de 'traditionelle' mål om bæredygtighed ved at vedtage, at Århus kommune skal være CO₂-neutral i 2030. I byudviklingen satses der derfor på kollektiv transport og cyklisme, og der tænkes i tættere by- og bebyggelsesstrukturer end hidtil. Fortætningsmålsætningerne suppleres med mål for det åbne land, der bl.a. handler om bedre naturkvalitet, drikke- og overfladevand, konkurrencedygtigt landbrug samt rekreativ adgang til landskabet.

Høj tilgængelighed. Tilgængelighed ses som en essentiel faktor for Århus' rolle som vækstcenter. Det gælder gode og effektive forbindelser til omverdenen, nationalt og internationalt, samt en god regional infrastruktur. Særligt ønskes hurtige togforbindelser til Kø-

benhavn og Hamborg, en ny fast Kattegatforbindelse samt et effektivt letbanesystem, der har betydning lokalt og regionalt.

Social bæredygtighed. Med nogle af Danmarks største udsatte boligområder i byen har Århus naturligt nok et mål om øget integration og social bæredygtighed, som følges inden for en række politikområder. På byudviklingsområdet er der netop vedtaget en Helhedsplan for Gellerup og Toveshøj, *Fra boligområde til bydel*.

ÅRHUS' KONKRETE STRATEGIER FOR BYUDVIKLING OG INFRASTRUKTUR

De overordnede mål udmøntes i konkrete strategier for byudvikling og infrastruktur. Den langsigtede byudvikling, som præsenteres i Planstrategien, har en klar profil og vision: Byvæksten skal ske ved opbygning af tre store og relativt tætte byer på 'bar mark', ved fortætning i form af omdannelse af en række større og mindre industri- og havneområder i den eksisterende by, og endelig ved at give mulighed for tættere og højere byggeri i almindelighed. De nye byer ligger, hvor de kan betjenes med nær- eller letbane. Samtidig ses kommunens landområder i stigende grad som en 'grøn infrastruktur', der skal sikre naturværdier, rent drikkevand og rekreative muligheder for storbyens befolkning.

Byudviklingsstrategien tænkes tæt sammen med den lokalt og regionalt orienterede infrastruktur for persontransport. Der skal være letbanebetjening af de nye byområder, og på sigt skal det udvikles til en regional struktur, der dækker hele det østjyske område.

Århus ønsker statens støtte hertil. Endvidere skal der sættes på at fremme cykeltrafikken.

Desuden er det besluttet, at der skal arbejdes for en udvidelse af motorvej E45 samt etablering af hurtige togforbindelser fra Århus mod henholdsvis København og Hamborg.

På sigt ønskes en fast Kattegatforbindelse til biler og hurtigtog som en ny øst-vest-gående akse, der kan binde landets store vækst- og videncentre sammen til én dansk metropol i europæisk målestok til gavn for udviklingen i hele landet. En fast Kattegatforbindelse vil være en vigtig brik i udbygningen af et moderne og kreativt service- og vidensamfund, der kan udløse ny dynamik, vækst og muligheder. Samtidig vil den bidrage til at lette Århus' adgang til den internationale lufthavn i Kastrup.

Tænketanken har arbejdet fra foråret 2007 til sommeren 2009. Der har været afholdt seks møder.

Der har været gennemført en række forskellige aktiviteter som udgangspunkt for arbejdet. Tænketanken har udviklet en række eksterne rammescenarier, indenfor hvilke udviklingen i Århus eksempelvis kunne foregå, og gennem studier og analyser har tænketankens medlemmer tilegnet sig mest mulig viden om byen og dens omgivelser, herunder bl.a. om allerede eksisterende planlægning – *Planstrategi 2008, Forslag til Kommuneplan 2009, Erhvervshandlingsplan, Uddannelsesstrategi, Forslag om Århus som Kulturhovedstad 2017* etc. – samt besigtiget adskillige konkrete lokaliteter.

Tænketanken har endvidere i foråret og sommeren 2007 gennemført en konkurrence med titlen 'Det gode liv i 2037', for derigennem dels at lade sig yderligere inspirere og dels at sikre offentlighedens bidrag til arbejdet i tråd med Århus-modellen for borgerinddragelse. Konkurrencens vinderforslag *Århus – city og wonders* har som hovedidé at skabe syv vidundere, der giver Århus identitet og bidrager til en attraktiv by, både med kulturelle indslag og med tilbud om oplevelser i hverdagslivet. Vidunderne er tematiseret over antikkens vidundere 'på post-moderne og futuristiske principper', men er også relateret til hverdagslivet: De Hængende Haver i Højbjerg (temapark/legeland), Madtemplet i Tilst (med mad fra hele verden), Pyramiden i Gellerup (sprogmuseum), Kolossen i Riskov (34 meter høj skulptur, der fungerer som solfanger), Statuen på Trøjborg (kollektiv kunst), Fyrtårnet

på Havnen (boligbyggeri med caféer, butikker og udsigtssaloner på toppen) og Mausoleet i Skejby (se kroppen indefra).

For yderligere at understøtte borgerinddragelsesprocessen er der oprettet en hjemmeside under Århus Kommune med titlen 'Århus 2037', hvor også en lang række af de arbejder og analyser, tænketanken har fået udarbejdet og selv har fremstillet, er at finde. Hjemmesiden kan ses på adressen <http://www.aarhus2037.dk/>.

Endelig blev der udarbejdet baggrundsnotater inden for vigtige temaer. Dette materiale kan ses i appendiks.

Tænketanken nedsatte efter den indledende fase tre arbejdsgrupper, der hver for sig kom med deres bud på udviklingsmuligheder for Århus. Arbejdsgrupperne bestod af repræsentanter fra tænketanken suppleret med særligt udvalgte ressourcepersoner inden for de tre fokusområder, som var:

- Trafik og infrastruktur
- Erhvervsudvikling og uddannelse
- Bosætning og byudvikling.

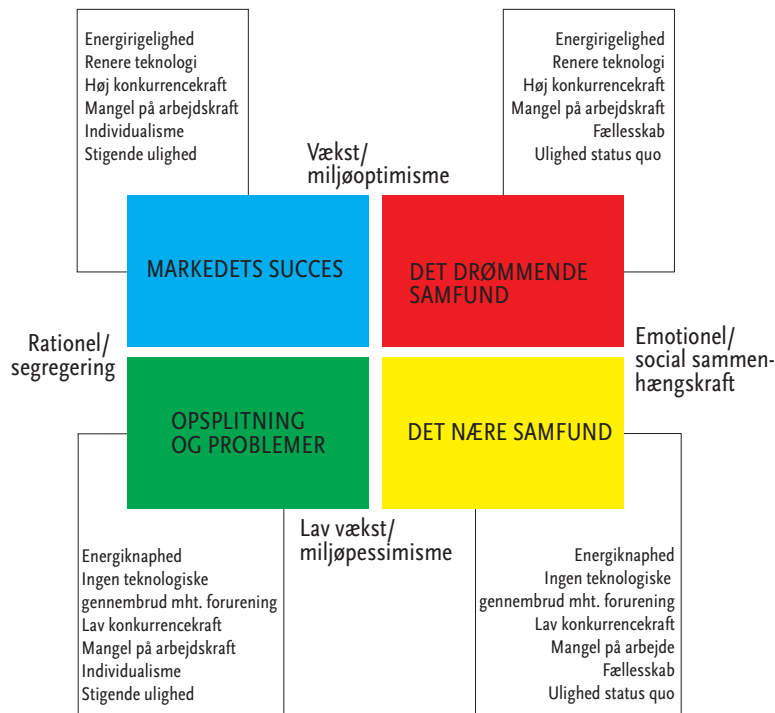
Disse gruppers arbejder er afrapporteret særskilt i det tilhørende appendiks og er udtryk for en slags bruttoliste af muligheder, som tænketanken efterfølgende har set i et samlet perspektiv for at sikre sammenhængen mellem dem. Dette har slutteligt ført til en række fælles anbefalinger.

TÆNKETANKENS ARBEJDE OG RESULTATER

DE EKSTERNE RAMMESCENARIER

Århus' mål og visioner er baseret på ønsker om økonomisk og befolkningsmæssig vækst kombineret med en høj bevidsthed om miljøspørgsmål og et ønske om social integration. Klare mål og visioner har stor betydning for byens fremtidige udvikling. Men realiseringen af målene er også afhængig af udefrakommende faktorer, såsom generelle økonomiske tendenser, der påvirker muligheden for at nå målene.

Derfor har tænketanken udviklet forskellige rammescenarier som baggrund for dens anbefalinger. Scenarierne er ikke udtryk for forskellige ønskebilleder, man kan vælge imellem, men viser forskellige mulige overordnede samfundsudviklinger (rammer), som kan få indflydelse på Århus' udviklingsmuligheder, og som både Århus' overordnede mål og tænketankens anbefalinger kan evalueres op imod. Hvis de kun er realistiske i ét scenarie, er de måske ikke særligt robuste over for kommende samfundsændringer.

I udviklingen af scenarierne er der arbejdet med to par af modsætninger:

VÆKST OG MILJØ: Her kan der tænkes et optimistisk perspektiv, hvor der er økonomisk vækst på langt sigt, og hvor det antages, at der kan findes teknologiske løsninger på energi-, miljø- og klimaproblemer. Og et pessimistisk perspektiv med lavere vækst, hvor teknologiske gennembrud inden for miljø og investeringer i overordnet infrastruktur mangler.

SOCIAL SAMMENHÆNGSKRAFT: Her kan tænkes et perspektiv, hvor der i samfundet som helhed er fokus på sociale fællesskaber og et perspektiv, hvor individualismen er stærkere, hvilket kan føre til øget segregation.

Dette har ført til udviklingen af modstående fire rammescenarier. De fire scenarier er nærmere beskrevet i appendiks.

Ingen af scenarierne er 'rigtige' eller 'forkerte'. Selv om ingen ønsker scenariet 'Opsplitning og problemer', er det vigtigt at forestille sig denne mulighed som baggrund for fremtidens politik. Hvis vi stod i den situation – hvilke politikker og handlinger ville da bringe os nærmere til vores mål?

Med disse rammescenarier finder tænketanken, at Århus Kommune vil have et kvalificeret grundlag at vurdere både strategier og konkrete projekter på, således at fleksibilitet og robusthed kan bedømmes og sammenstilles, inden den endelige beslutning træffes. Herved sikres både en dialog omkring strategiers og projekters muligheder for at tilpasse sig fremtidens forskellige behov og et værktøj, som er direkte kommunikerbart med omverdenen, hvilket er fint i tråd med Århus-modellen for borgerinddragelse.

ARBEJDSGRUPPERNES RESULTATER:

De tre nedsatte arbejdsgrupper fik helt frie rammer at udfolde sig i. Formålet var at give plads til kreativitet og nytænkning. Den samlede afrapportering fra arbejdsgrupperne (se appendiks) viser også, at de enkelte grupper har arbejdet på vidt forskellig måde både for så vidt angår metode som indhold.

Arbejdsgruppe 1: Trafik og infrastruktur

Gruppen opsatte en arbejdsmålsætning om, at indsatser og tiltag skulle ske med henblik på at:

- Sikre den interne og eksterne fysiske tilgængelighed – mobilitet
- Sikre og videreudvikle de eksisterende fysiske og bymæssige kvaliteter – bymiljø.

ARBEJDSGRUPPE 1: TRAFIK OG INFRASTRUKTUR

Arbejdsgruppen havde følgende sammensætning:

- °Havnedirektør BJARNE MATHIESEN, Århus Havn (formand)
- °Direktør JENS EGDAL, Rambøll
- °Salgs- og marketingsdirektør PETER B. JEPSEN, Danske Fragtmænd A/S
- °Stud.med. PURNIMA KUMARATHAS, Aarhus Universitet
- °Lektor SUSANNE BALSLEV, Institut for planlægning, innovation og ledelse, Danmarks Tekniske Universitet
- °Civilingeniør HENRIK VESTERGAARD PETERSEN, COWI
- °JAN BIGOM, Arriva Skandinavien A/S
- °Vejchef NIELS SCHMIDT, Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø, Århus Kommune
- °Afdelingsingeniør ANTON IVERSEN, Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø, Århus Kommune.

Det var endvidere gruppens antagelse, at samfundet hele tiden vil efterspørge mere mobilitet, uanset hvilket af scenarierne der opereres med. Det stigende trafikkapacitetsbehov kan principielt tilvejebringes gennem:

- Bedre udnyttelse af den eksisterende infrastruktur
- Etablering af ny infrastruktur.

Med dette som udgangspunkt prioriterede arbejdsgruppen følgende bruttoliste af tiltag:

- Planlægning og beslutning om en fast forbindelse over Kattegat
- Hurtigbusser eventuelt i kombination med bane
- Prioriterede busveje
- Gode omstigninger/terminaler med henblik på anvendelighed (gods) og komfort (personer)

- Fleksibel fællestransport(privat og kollektiv – intelligent samkørsel)
- IT-Systemer (demand)
- IT-Styring (trafikledelse inkl. differentieret betaling ved f.eks. parkering)
- Gå- og cykelhandlingsplaner
- Referencegrupper for effektmålinger.

Gruppens konkrete anbefalinger blev:

- Fleksibel fællestransport
Konceptet bygger på, at private biler såvel som offentlige minibusser indgår i ét samlet transportnet, hvor man via en fælles central kan registrere sit transportønske, som efterfølgende udbydes eller rekvireres via nettet
- Godsløsninger i byområder
Konceptet omfatter en række tiltag, der kan effektivisere vareudbringning og vareafhentning i byområder, sikre bedre kapacitetsudnyttelse af køretøjer samt bidrage til en mere miljøvenlig varedistribution i byområder
- Fleksibel udnyttelse af arealer (shared spaces)
Konceptet bygger på en antagelse om, at både fremkommeligheden og sikkerheden på veje i bymæssige bebyggelser stiger, når veje og omgivelser indrettes, så den enkelte trafikant tvinges til at koordinere sine bevægelser i trafikken direkte med andre trafikanter.

Der er udarbejdet tre baggrundsnotater, som kan ses i appendiks.

Arbejdsgruppe 2: Erhvervsudvikling og uddannelse

Gruppen tog udgangspunkt i krydsfeltet mellem Århus som kulturbym, videnby og studieby. På baggrund af en mini-swot-analyse nåede man frem til, at Århus er en global, regionalt orienteret by. Det betyder, at byen har en række internationale relationer, men stadig er forankret i sine regionale oplande. Århus' internationaliseringsgrad bør derfor hæves, og byens potentiale som videnby skal udnyttes i endnu højere grad, end tilfældet er på nuværende tidspunkt.

På baggrund heraf blev følgende overordnede målsætning for Århus defineret:

- Århus skal udvikle sig til en væsentlig, global og kreativ videnby.

Denne hovedmålsætning bør understøttes af tre delmålsætninger:

- Århus skal udvikle, tiltrække og fastholde talenter på alle niveauer
- Århus skal skabe øget rum til passion og initiativ
- Århus skal udvikle frirum, hvor talenter og ildsjæle kan udfolde sig.

ARBEJDSGRUPPEGRUPPE 2: ERHVERVSUDVIKLING OG UDDANNELSE:

Arbejdsgruppen havde følgende sammensætning:

- °Lektor ph.d. LARS WINTHER, Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet (formand)
- °Direktør PER FELDTHAUS, eco-laborate
- °Direktør ANNETTE LAURIDSEN, Århus Tekniske Skole
- °Tidligere formand MIKAEL BOMHOLT NIELSEN, Studenterrådet, Aarhus Universitet
- °Økonomichef HANS NIKOLAISEN, Borgmesterens Afdeling, Århus Kommune
- °Direktør PETER SAND, Spillestedet VEGA
- °Medstifter MADSE THIMMER, Innovation Lab A/S
- °Chef for erhverv, by og viden MARIANNE GJERLØV, Borgmesterens Afdeling, Århus Kommune.

Gruppens anbefalinger er følgende:

- Skabelse af et attraktivt arbejdsmarked og uddannelsesmiljø, herunder nye læringsmiljøer og tværfaglige forløb
- Skabelse af attraktive forhold for iværksættere og ildsjæle, herunder risikovillighed fra kommunens side
- Skabelse af klondykeagtige miljøer.

Arbeitsgruppe 3: Byudvikling og bosætning

Gruppen arbejdede med udgangspunkt i den nye vækstmodel for Århus, som sigter på 50.000 ekstra arbejdspladser, 10-15.000 nye studerende og 50.000 nye boliger.

Gruppen peger i den forbindelse på, at hvis Århus skal vokse på en bæredygtig måde, er det vigtigt at omdanne den eksisterende by, før der udlægges nyt byareal. For at gennemføre det, må forstæderne følge med i den generelle udvikling, og de må derfor tillægges værdi i form af attraktioner samt udvikling af fremtidige såvel som eksisterende kvaliteter. Midtbyen må sikres som boligby – også i fremtiden. Gruppen peger her på tre konkrete temaer, som der bør arbejdes med:

- Identitet, både i forstæderne og midtbyen
- Midlertidighed
- Grænser.

Der blev udarbejdet tre baggrundsnotater herom, som kan ses i appendiks.

Gruppen arbejdede med tre overordnede antagelser:

- Den nye byudvikling med dynamisk vækst og bæredygtig CO₂-neutralitet kræver nye planredskaber. Det handler ikke så meget om planen som om udførelsen
- Der er behov for fleksibilitet, tværfaglighed, privat/offentligt samarbejde og midlertidighed som princip
- Byudvikling kræver andet og mere end en politisk vedtaget plan. Det handler om at skabe bred forståelse og ejerskab hos byens aktører. Byudvikling er et fælles projekt.

Gruppen anbefaler derfor:

- Udvikling af plankulturen så midlertidighed, fleksibilitet og tværsektorielt samarbejde styrkes
- Etablering af eksperimenterende bylivslaboratorier
- Etablering af servicecenter for de kreative iværksættere
- Redefinition af bybegrebet (der er grænser for, hvor meget byliv der kan skabes – og der er nye hybridlandskaber på vej)
- Vurdering og analyse af de enkelte områders identitet og bymæssighed
- Kommunal prioritering af de udsatte boligområder – bl.a. ved udflytning af service og kulturelle institutioner.

ARBEJDSGRUPPE 3: BYUDVIKLING OG BOSÆTNING

Arbejdsgruppen havde følgende sammensætning:

- °Direktør ELLEN HØJGÅRD JENSEN, Dansk Byplanlaboratorium, København (formand)
- °Lektor, ph.d. BORIS BRORMAN JENSEN, Arkitektskolen Aarhus
- °Professor GERTRUD JØRGENSEN, Center for Skov, Landskab og Planlægning ved Københavns Universitet
- °Etnolog NICOLAI CARLBERG, partner i Hausenberg ApS, København
- °Direktør JOHN JENSEN, Alboa
- °Direktør CARL NIELSEN, Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø, Århus Kommune
- °Stadsarkitekt GØSTA KNUDSEN, Magistratsafdelingen for Teknik og Miljø, Århus Kommune.

De anbefalinger, som tænketanken har taget med her, er udkrystalliseret fra arbejdsgrupperne og fra det samlede arbejde i tænketanken. Anbefalingerne tager udgangspunkt i de udfordringer, som tænketanken har oplevet presser sig særligt på, og som Århus ikke selv har særligt fokus på i egne mål og politikker.

Anbefalingerne forholder sig ikke specifikt til de fire rammescenarier (se side 14), men bruger dem som afsæt, så anbefalingerne går efter at være robuste over for forskellige fremtidige rammer for byudvikling. Her har naturligvis den eftertanke, som den nuværende finanskriser har vakt, været til inspiration. Anbefalingerne er i de fleste tilfælde relevante for Århus' overordnede mål, men tager dem ikke for givet, og er i nogle tilfælde en anbefaling om at korrigere, udvikle eller tilpasse målene.

Århus har som bysamfund nogle specifikke og lokalt definerede udfordringer. Men Århus er også en del af en generel udvikling, som danner rammen om byens udvikling, og de udfordringer der tegner sig her og nu. Århus er – som alle andre byer i verden – udsat for en stigende global konkurrence om bosætning og arbejdspladser. I denne konkurrence er byens kvalitet og attraktivitet vigtig, men også byens tilgængelighed til det globale transportnetværk er af betydning for den økonomiske udvikling.

Samtidig med globaliseringen sker der en regionalisering, hvor selvstændige provinsbyer bliver afhængige af hinanden i større funktionelle byregioner – særligt med basis omkring de større byer. Århus er del af sådan en byregion – det østjyske bybånd – der strækker

sig langt uden for kommunegrænsen. Beslutninger truffet helt andre steder i regionen kan have stor betydning for Århus. De sammenhængende byregioner udvikler et større arbejdsmarked med mere komplicerede transportmønstre både til og fra arbejde og i fritiden. Tilgængeligheden til arbejdspladser er ikke nødvendigvis størst i de gamle bycentre, som udvikler nye roller i byen.

Trods vækst har der i en årrække været sociale problemer i særlige byområder, hvor heller ikke Århus er gået fri, og det må også fremover forventes at blive en udfordring. En løsning er bl.a. nødvendig for udviklingen af en sund videnøkonomi, hvor der er behov for et vækstlag af videnintensive virksomheder. Bæredygtighed – og klima – vil fortsat være på dagsordenen, og her er udnyttelse af en teknologisk udvikling på infrastrukturområdet vigtig. De traditionelle planlægningsredskaber har vist sig gode til visse typer af regulering men mindre velegnede til at gennemføre en integreret bypolitik.

For at svare på disse udfordringer har tænketanken følgende anbefalinger til Århus Byråd:

1. GLOBALISERING

Århus har som mål at sikre viden og udvikling på højeste niveau. Det betyder i en globaliseret verden, at tilgængelighed til både mennesker og ressourcer konstant skal være optimal for at kunne klare sig i den internationale konkurrence. Det er derfor vigtigt, at Århus også fremover sikrer, at der er både tilstrækkeligt og gerne rigeligt med infrastruktur til rådighed for både erhvervsliv og uddannelse, idet fremtidens

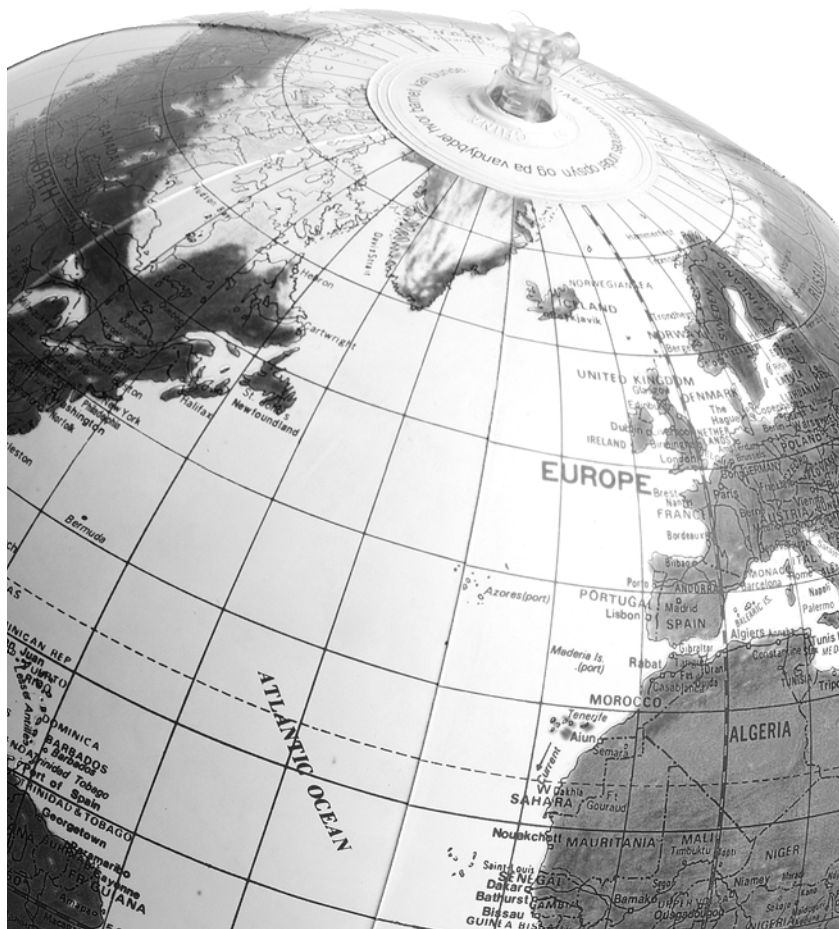

konkurrence om 'de kloge hoveder' også vil blive et spørgsmål om hvor nemt og ikke mindst hvor hurtigt, man kan komme til og fra Århus – og hvor sikker og pålidelig infrastrukturen er.

Århus' geografiske placering nord for Trekantområdet giver nogle ikke uvæsentlige udfordringer for byen, idet man ikke selv kan løse de problemer, der måtte opstå i infrastrukturen, men man er afhængig af andres vilje til at løse dem. Det er derfor tænketankens anbefaling, at Århus målrettet på både den korte og på den lange bane arbejder konstruktivt med primært følgende infrastrukturelle sammenhænge:

- Sikre bedre forbindelser til en international lufthavn – København eller Hamborg og sekundært en regional lufthavn/Billund
- Sikre en velfungerende og fremtidssikret jernbane-forbindelse sydpå – enten ved at kapacitetsudvide den nuværende længdebane eller ved nyanlæg
- Sikre at det østjyske bybånd har optimale forbindelser til landets største metropol – København gennem fortsat at arbejde for en udbygning af infrastrukturen, herunder undersøge mulighederne for etablering af en fast Kattegatforbindelse, idet det kan konstateres, at rejsetiden for både bane og vej forventes at stige de næste mindst 20 år
- Sikre at der til stadighed er både kapacitet og plads til yderligere kapacitetsudvidelse for godstransport til og fra Århus ved at fastholde et stort fokus på sø- og landtransport, da Århus som landets næststørste by har en også for landet vigtig rolle i at sikre den samlede forsyningssikkerhed.

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus arbejder videre med sine overordnede strategier omkring infrastruktur med et forøget fokus på, hvilken rolle Århus og det østjyske bybånd spiller i fremtidens Danmark.

2. SE UD I REGIONEN

– STYRK DET REGIONALE SAMARBEJDE

Århus har ambitioner om stærk vækst, og om regionalt førerskab. Århus ønsker at være den ledende by i det østjyske bybånd, og det er et mål, at Århus bidrager til en fortsat positiv udvikling i regionen og landsdelen. 'Hvad der er godt for Århus er godt for hele regionen'. Der er ingen tvivl om, at Århus allerede er regionalt orienteret, men som udgangspunkt er det set fra en synsvinkel, hvor Århus er i centrum og den absolut stærkeste spiller. Med den nuværende udvikling i det østjyske bybånd og med kommunalreformen er andre stærke byer og bysamarbejder, der har konkurrerende eller komplementære styrker, under udvikling. Derfor er der brug for, at Århus overvejer sin fremtidige rolle i det regionale landskab:

- Hvilke andre byer er 'spillere på banen' i regionen? Hvilke styrker har de erhvervsmæssigt, boligsmæssigt, uddannelsesmæssigt, kulturelt? Er der nye muligheder for synergi eller arbejdsdeling?
- Skal Århus kommune selv have den store befolkningsstilvækst, eller kan der indledes et boligsamarbejde med nabokommunerne?
- Hvilken rolle har Århus i regionen?

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus også fremover involverer sig i regionalt samarbejde og i højere grad end hidtil ser byen som en del af en regional bystruktur.

At Århus tænker ud over kommunegrænsen, når det gælder boligudbygning, erhvervsudvikling, uddannelse, infrastruktur, landskab og miljø. Skal hele Århus' byvækst rummes inden for kommunegrænsen? Skal drikkevand nødvendigvis hentes i kommunen? Kan nogle uddannelser med fordel placeres i andre byer i regionen?

At Århus tænker i at udvikle regional 'governance', hvor Århus er lead-partner i et regionalt netværk bygget på ligeværdighed, samarbejde og komplementaritet. Udvikling af perspektivet for det østjyske bybånd, Kulturbym 2017 og Erhvervsplanen er oplagte muligheder for Århus til at være drivkraft i at udvikle det regionale samarbejde sammen med andre aktører.

3. TÆNK LANGSIGTET – NYE MULIGHEDER FOR BYVÆKST?

Århus' mål om vækst er ambitiøst: 50.000 nye arbejdspladser, 10-15.000 nye studiepladser, 50.000 nye boliger og 75.000 nye indbyggere i perioden frem til 2030. Det er de mål den vedtagne Planstrategi skal kunne rumme. Det gøres gennem en relativt tæt udbygning i få, større nye byområder, der skal betjenes af letbane og har klare grænser til landskabet. Hvornår planen bliver 'fyldt ud' er vanskeligt at forudsige, men når det sker, kan det blive vanskeligt at finde nye udbygningsmuligheder, som ikke er i konflikt med andre arealinteresser i det åbne land (natur, drikkevand, rekreation).

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus overvejer potentialet i et endnu længere tids- og vækstperspektiv for byudvikling, herunder:

Er der steder, hvor der på langt sigt skal være faste og permanente grænser for byvækst, og hvordan kan de sikres? Er der steder, hvor en større fleksibilitet i grænsen mellem by og land bør være mulig, og hvordan kan det håndteres?

Kan der etableres et regionalt samarbejde om fordeling og placeringsmuligheder for byvækst, som også er knyttet til regional udvikling af infrastruktur?

Er der på langt sigt muligheder for fortætning i den eksisterende by? Hvor er de mulige kommende reservearealer? Kan der tænkes på endnu mere udfordrende fortætningsstrategier, som f.eks. 'én etage mere overalt'? Er der bydele eller bebyggelsestyper, hvor fortætning særligt kunne ske?

4. INTELLIGENT UDNYTTELSE AF AREALER – DYRK DET FLEKSIBLE OG MIDLERTIDIGE

Alle arbejdsgrupper har peget på værdien af fleksibel og intelligent udnyttelse af arealer ved at dyrke midlertidige anvendelser.

Byareal, der venter på, at en omdannelse kommer i gang, ligger som en arealresource, der ikke nyttiggøres i ventetiden. Større omdannelsesprojekter, som f.eks. de bynære havnearealer, kan gå i stå for en periode og midlertidigt efterlade uudnyttede arealer. Større infrastrukturprojekter påvirker byggeområdet stærkt i byggeperioden. Midlertidigt tomme lejligheder i boligområder påvirker hele boligområdets attraktivitet.

Nytten af arealer, der venter på byomdannelse, kan øges ved en systematisk satsning på midlertidige kulturelle og erhvervsmæssige aktiviteter, som ofte udgør et innovativt vækstlag. Måske flytter de, når den permanente aktivitet kommer til, måske er de pionerer, der giver impuls til permanent anvendelse, eller de forbliver måske i området i samspil med andre permanente aktiviteter.

Midlertidige aktiviteter, som f.eks. uorganiseret og uformel kulturel eller sportslig aktivitet, nyetablerede småerhverv osv., har ofte lille økonomisk og organisatorisk styrke og kræver derfor særlig opmærksomhed: Billige lejemål, hjælp til at søge tilladelser osv. Det kan give problemer og konflikter: Hvordan kommer man af med de midlertidige aktiviteter igen? Hvordan kan man bedst servicere uformelle aktiviteter? Hvordan sikres formalia som f.eks. brandsikring?

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus fokuserer på midlertidig og fleksibel arealanvendelse som en del af by- og erhvervspolitik. Det kan f.eks. være gennem at:

- Afsøge juridiske problemer, bindinger og muligheder
- Afsøge mulige arealer og formidle mellem grundejere og midlertidige lejere
- Støtte midlertidige anvendelser på egne grunde
- Støtte lejemål for iværksættere i tomme boliger (f.eks. i Gellerup)
- Etablere en rådgivning for midlertidige brugere.

5. STYRK ÅRHUS SOM MANGFOLDIG BOLIGBY – BYLIVSLABORATORIER

Århus har stort fokus på bymiljøets og boligernes attraktivitet, ligesom der er fokus på social bæredygtighed. Alligevel har tænketanken gjort sig overvejelser om fremtidens boligområder i Århus: I forstæderne er der mange gode familieboligområder men også mere problematiske boligområder. Hvordan kan de udvikles til hele byer? De nye byvækstområder bliver tætte og stationsnære og vil også rumme familieboliger. Hvordan kan tætte byer fungere som attraktive boligområder for moderne familier? De eksisterende haveboligområder i forstæderne tages i stor udstrækning for givet, men kan de fortættes og gøres mere bæredygtige? Hvad er midtbyens rolle i storbyen – hvor skal den udvikle sig hen: Museum? Forlystelsescentrum? Erhvervsområde? Eller multifunktionel by?

For at Århus kan beholde sin position som en attraktiv boligby kan et øget fokus på livsstile, familietyper og udvikling af by- og boligområder være af stor betydning.

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus igangsætter en række forsøg – bylivslaboratorier – der i praksis skal udvikle og afprøve nye by- og boligtyper, og som kan være model for andre byer. Bylivslaboratorierne kan være en del af en omdannelse eller ske i form af nyt forsøgsbyggeri. Laboratorierne bør være integrerede og kan omfatte bygninger, infrastruktur, bydesign, grønne områder, kultur og social udvikling.

Helhedsplanen for Gellerup og Toveshøj er en spændende start, som kan udvikles videre. Tænketanken har følgende forslag til bylivslaboratorier:

- Det nye villakvarter
- Den tætte familiebolig
- Fremtidens bymidte
- Det fleksible omdannelsesområde
- Fra forstad til by.

6. UDNYT NY TEKNOLOGI

TIL AT OPNÅ FLEKSIBEL INFRASTRUKTUR

Århus kommune er allerede højt udviklet hvad angår fysisk infrastruktur. Kapaciteten heraf kan øges ved at inddrage flere arealer eller ved på intelligent vis at udnytte eksisterende og nye arealer til flere formål. Det samme gælder de transportmidler, som bruges til

transport af passagerer eller gods. Kapaciteten kan forøges enten ved at forøge antallet af transportmidler eller ved intelligent udnyttelse af eksisterende og nye transportmidler.

Rådighed over stor computerkraft kombineret med trådløs teknologi (mobiltelefoner) giver nye muligheder for kontinuerlig tilpasning af udbud til behov.

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus iværksætter følgende projekter, der kan fremme fleksibel udnyttelse af arealer og transportmidler i Århus kommune. Idet projekterne forventes at kunne være banebrydende, kan de evt. gennemføres i samarbejde med relevante forskningsinstitutioner.

- Fleksibel fællestransport i Århus. Projektet skal beskrive de aktiviteter, der skal udføres for, at der kan etableres et pilotprojekt med fleksibel fællestransport i Århus kommune
- Containerisering af godstransport i byen. Projektet skal udvikle et logistiksystem baseret på mini-containere til brug for varedistribution i Århus kommune
- Fleksibel udnyttelse af arealer. Projektet skal beskrive konkrete eksempler på fleksibel udnyttelse af arealer og eksisterende trafikale infrastruktur i Århus kommune med henblik på igangsætning af pilotprojekt.

7. UDVIKLE, TILTRÆKKE OG FASTHOLDE TALENTER PÅ ALLE NIVEAUER

I Århus' nye erhvervsplan – viden til vækst – er der peget på en lang række initiativer, som kan bidrage til at udvikle, tiltrække og fastholde talenter på alle niveauer. Også i Uddannelsesstrategien for Århus er der peget på en lang række fremadrettede initiativer, som skal bidrage til at gøre Århus' rolle som uddannelses- og videnby endnu mere markant og attraktiv. Samtidig er det tillagt stor betydning, at den internationale dimension opprioriteres.

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR at der støttes op om den nye erhvervsplan og den eksisterende uddannelsesstrategi.

Tænk tanken anbefaler desuden:

- At der udskrives konkurrencer og gennemføres aktiviteter, der tiltrækker studerende i fag, man gerne vil fremme
- At man fremadrettet drøfter byens beredskab i forhold til nye uddannelses tilbud, herunder f.eks. holdningen til private uddannelsesinstitutioner og lignende nye uddannelsesformer.

8. MERE BYPOLITIK

Århus' strategiske dokumenter om byudvikling og infrastruktur indeholder en rigdom af højtprofilerede mål, som hver især er gennemtænkte og giver sig udslag i konkrete retningslinjer og handlingsforslag. Det er arbejde af høj faglig kvalitet, visionært og gennearbejdet. Århus er også 'på forkant' når det gælder borgerinddragelse (Århus-modellen), og byrådet tager vigtige bypolitiske initiativer, bl.a. på integrationsområdet.

Til gengæld er antallet af mål i strategierne stort, så det kan være svært at finde rundt i dem, og forstå hvilke der er vigtigst, og hvilke der måske er af lavere prioritet. Det kræver en vis faglig indsigt at forstå sammenhængen mellem målene. Planstrategien er i sig selv på størrelse med en gennemsnitlig kommuneplan og går ret detaljeret til værks f.eks. med hensyn til udpegnings af arealer. Det kan flytte fokus fra de strategiske spørgsmål til detaljer i dialogen med borgerne.

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus i fremtidige strategipapirer fastholder det høje faglige niveau men samtidig er opmærksom på prioritering og formidling af målene.

Tænk tanken anbefaler desuden:

- At bypolitik prioriteres, da bypolitik kan betragtes som tiltag og aktiviteter, der er med til at konkretisere og realisere planstrategi, kommuneplan og lokale strategier. Bypolitik er projektorienteret og kan f.eks. udfoldes i forbindelse med udvikling af tænketankens anbefalinger om bylivslaboratorier og midlertidighed.

9. ÅRHUS SOM KREATIVT KULTURLABORATORIUM – INSPIRERET AF ÅRHUS – CITY OF WONDERS

Borgerkonkurrencen, der blev afholdt i forbindelse med tænketankens arbejde, havde et vinderforslag: Århus – city of wonders, der som hovedidé har skabelsen af syv vidundere, der giver Århus identitet og bidrager til en attraktiv by, både med kulturelle indslag og med tilbud om oplevelser i hverdagslivet. Vidunderne er tematiseret over antikkens vidundere 'på post-moderne og futuristiske principper', men er også relateret til hverdagslivet: De Hængende Haver i Højbjerg (temapark/legeland), Madtemplet i Tilst (med mad fra hele verden), Pyramiden i Gellerup (sprogmuseum), Kolossen i Risskov (34 meter høj skulptur, der fungerer som solfanger), Statuen på Trøjborg (kollektiv kunst), Fyrtårnet på Havnen (boligbyggeri med caféer, butikker og udsigtssaloner på toppen) og Mausoleet i Skejby (se kroppen indefra). Temaerne for de syv vidundere er det gode liv, integration og bæredygtighed – helt i trit med Århus' overordnede mål.

TÆNKETANKEN ANBEFALER DERFOR, at Århus overvejer at udvikle et kreativt kulturlaboratorium, hvor kultur og arkitektur bruges til at give identitet – ikke bare i midtbyen men også i forstæderne. At de enkelte projekter ikke bare handler om (fin)kultur men om gennem kultur at fremme det gode liv i hverdagsbyen, og at borgernes kreativitet inddrages i fremtidens byudvikling og medvirker til at fremme overordnede mål om gode by- og boligområder, integration og bæredygtighed.

